

له باره ی خوداوه

بوٚتان ده دویم

منتدی اِقرأ الثقافی

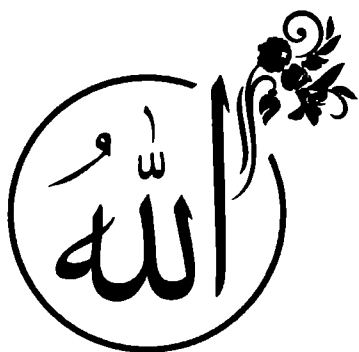
www.igra.ahlamontada.com

ئاماده کردن و وهرگیژانی:

ئهمیاد فهمی

بهرگی دووهم

له باره ی خوداوه

بوۆتان ده دویم

به رگی دووهم

ئاماده کردن و به کوردیکردنی

ته یاد فه می

پښتانه کتیب

ناوی کتیب: له‌باره‌ی خوداووه بوټان د‌دویم / بهرگی دووهم

ټاماده‌کردنی: ټه‌یاد فه‌می

هه‌له‌گر: حه‌یدر ټیبراهیم

بایه‌ت: کورته رامان

چاپخانه: تاران

نوبه‌تی چاپ: چاپی یه‌که‌م / ۲۰۲۱

تیراژ: ۲۰۰۰

ژماره‌ی لاپه‌ره: ۱۵۲ لاپه‌ره

نرخ: ۳۵۰۰

له به‌رټو به‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه گشتیه‌کان

ژماره‌ی سپاردنی (۱۵۴۲) ی سالی ۲۰۲۱ ی پښدراوه

﴿مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى﴾

پهروه ردگارت

وازی لی نه هیناویت و لیت دلگیر نه بووه.

پیشه‌کی وەرگیر

پاش ئاماده‌کردن و له‌چاپدانی به‌رگی یه‌که‌می ئەم کتێبه و به‌هۆی ئەو پیشوازییه‌که‌رمه‌ی له‌لایه‌ن خوینه‌ران و کتێبدۆستانه‌وه‌ لێی کرا، بیرم له‌وه‌ کرده‌وه‌ هه‌موو سالێک به‌رگیکێ تری لێ بلاوبه‌مه‌وه‌ که‌ هه‌لگری هه‌مان بیروکه‌ و په‌یام بیته‌. به‌ ناوی خودا ده‌ستم کرد به‌ کتێبه‌که‌ و پوژانه‌ چه‌ند وته‌یه‌کم ئاماده‌ ده‌کرد، جاری وا هه‌بوو له‌دوای خویندنه‌وه‌ی ده‌یان وته‌، وته‌یه‌کم هه‌لده‌بژارد و ده‌مکرده‌ کوردی، بۆ ئەوه‌ی وته‌کان له‌ دله‌وه‌ بن و بگه‌ن به‌ دل و زۆرتترین سوودی بۆ دین و ژینی خوینه‌ری کتێبه‌که‌یش هه‌بیته‌. سپاس بۆ خودا، دوای چه‌ند مانگێک ئەم کتێبه‌ی لێ ده‌رچوو. هیوادارم ببیته‌ مایه‌ی سوود و ره‌زامه‌ندیی خوینه‌ران.

ئەم کتێبه‌ی به‌رده‌ستت بریتیه‌ له‌ کۆمه‌لێک کورته‌پامان، که‌ باسی میهر و لیخۆشبوونی خودای میهره‌بان ده‌کات، هانت ده‌دات نزا بکه‌یت، ئومیدت هه‌بیته‌ به‌ وه‌لامدانه‌وه‌، له‌ ژیان بیئومید نه‌بیته‌ و هه‌میشه‌ و به‌رده‌وام بگه‌ریتته‌وه‌ بۆ لای خودا، سکا‌لای خه‌مه‌کانت لای ئەو زاته‌ بکه‌یت و نه‌ینی و پا‌زه‌کانت ته‌نها لای ئەو بدرکینیت.

له پړی ئه کورته پرامانانه وه بۆ دهرده که ویت هه تا چ ئه ندازه یه ک
پهروه رینت میهره بانه به رانبه رت، چاکه ده هینتیه پیت و خراپه ت لئ
دورده خاته وه و، له خۆت باشر کاره کانت بۆ به پړیوه ده بات.

ئهو وتانه ی ناوی نووسه ره که یم زانیووه، نووسیومه، ئه وانه شی
بئ ناو بوون، وهک خۆی وته که م دانساوه ته وه، واته به ئه نقه ست
ناوی هیچ نووسه ریکم لانه داوه.... وهک ئه مانه تی گواستنه وه ش
به شیکی وته کانی ئه م کتیبه ئه و کورته وتانه یه که (ئده م
شهرقاوی) پۆژانه له والی خۆی دایناون. واته ئه وه ی له م کتیبه دا
نووسینی خۆمه ته نها ئه م پیشه کیه یه، ئه وه ی تری ته نها وه رگتیرانم
بۆیان کردووه.

ئه م کتیبه دیارییه کی بچووکه له منه وه بۆ خوینه ره کانم؛ بۆ هه موو
ئهو به پړیزانه یش هه موو دهم هاوکارمن، جا به ده ستخۆشی بیت یان به
نزایه ک له په نه انیدا، هانیان داوم له وه رگتیران به رده وام بم. هیوادارم
دیارییه کی به پیز و به چیژ و سوودبه خش بیت بۆ هه موو ئه و
کتیبه دۆستانه ی کاتی به به های خۆیان بۆ خویندنه وه ی ته رخان ده که ن
و، ته نها له سه ر په فه ی کتبخانه کانیان داینانین بۆ ئه وه ی دیمه نیکی
جوانی پئ ببه خشیت، به لکوو له وته کانی ناوی راده میتن و له هه ر
سات و جینه کدا بن چاوه پړی میهر و سۆزی پهروه رینیانن.

- ئه یاد فه می سه نگاری

(۱)

گەر خودا ئاراستەى كەشتىيەكەتى بۇ لاي راست گۆپى،
تۆش پىت ناخۆش بوو و خەمبار بووى پىتى،
باش بزانە لەلای چەپ تياچوون و خەسارەتمەندىت دەبوو!

***

(۲)

شىخ شەعراوى دەيفەرموو:
ھەر نارەھەتییەكەم تووشبوو، ئىللا وتوومە خىرىكى تىدايە.
ھەر پۆزىكى ناخۆش ھاتووتە رىم، ئىللا وتوومە سبەى جوانترە.
ھەر شىتىكم لەدەست داو، وتوومە خودا قەرەبووم بۇ دەكاتەو.

(۳)

له مه ترسییه کانی ژیانکردن له نینوان تاوان و گوێزایه لیدا،
ئه وه یه که نازانیت عاقیبه تت چۆن ده بیت!
ئاممان فریشته ی پروو حکیتشان نه یه ت و،
له و ده مه دا له سه رپێچی خودادا بیت!

***

(۴)

هر که سیک خودا پیتش بخات به سه ر که سانی تر دا،
ئه وا خوداش پیتشی ده خات به سه ر یاندا!

(٥)

گەر خودا ویستی له شتیک هه‌بوو،
یاساکانی سرووشتی بۆ په‌کده‌خات.
له‌و دهمه‌دا،
ئاو ناخنکینیت،
ئاگر ناسوتینیت،
شاخ ناپاریزیت،
کچۆله به‌بن میزد دووگیان ده‌بیت و،
پیریکیش مندالی ده‌بیت.

که‌وايه به هه‌چ شتیک مه‌لن مه‌حاله،
بیگومان خودا به‌سه‌ر هه‌موو شتیکدا به‌توانایه!

***

(٦)

هر يه کيک له نيمه به شتيک تاقيرکراوينه ته وه،
دونيا به پړی و سافی به کهس نه به خشراوه!
ګر به لا و نارېحه تيبه کان نه بوونايه،
خه لکی پروويان ده کرده دونيا و، به هه شتيان له ياد ده کرد.

خه لکی له کاتي له شساغيدا يه کسانن،
نه وه به لا و نارېحه تيبه کانه جيايان ده کاته وه!

***

(٧)

﴿إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ﴾
به پراستی په روه ردگارم زور نزيکه و دوعاوه رګره.

(۸)

سەختى و نارەھەتییەکان،
فیری ئەوەت دەکەن، تەنھا خودات لەپشتە!

***

(۹)

- مامۆستا گیان، چۆن بزانی لەو کەسانەم کە خودا خوشیانی دەوێت؟
- گەر خودا خوشینەویستیایە، خوشەویستیەکەى نەدەبوو خەمت!

***

(۱۰)

هموو ئاواته دووره‌کان،
به نزاکردن نزیک ده‌بنه‌وه!

***

(۱۱)

بینیم ساپړښ بوون!
وتم: په‌روه‌ردگارا دل‌ی منیش.

***

(۱۲)

- که‌میک ده‌ستت به‌رهو ئاسمان به‌رز کرده‌وه!
- به‌لام زور دوعام کرد!
- چیت وت؟
- وتم: خودایه تهنه‌ها خوت ده‌یزانیت!

***

(۱۳)

ياساكان

ئەو كەسەى بەردەوام سوپاس و ستايشى خودا (الحمدلله) بىكات،
خىز و چاگە دەپرژىت بەسەرىدا.
ئەو كەسەى بەردەوام داواى لىخۇشبوون لە خودا (أستغفرالله) بىكات،
دەرگا داخراوہكانى بۆ دەكرىتتەوہ!

ئەو كەسەى لە كاتى خۇشىدا خوداى لە ياد بىت،
خودا لە كاتى ناپرەحتى و سەختىدا فرىاى دەكەوئىت و لە يادى ناكات!

ئەو كەسەى بەردەوام سەلاوات لى دەدات،
خودا لە تاوانەكانى خۇشدەبىت و، لە خەم بە دوورى دەكات!
ئەو كەسەى پشت بە خودا ببەستىت، ئەوا خودا بەسىەتى.
ئەو كەسەى تەقواى خوداى ھەبىت، بەبى شوومار پۆزى دەدات.

(۱۴)

﴿إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ﴾

بهراستی پهروهردگارم بیسهری دوعا و پارانهوهیه.

***

(۱۵)

گەر خودا بهندهیهکی خوشویست،

دواتر بینی وا دووردهکهوئتهوه لئی،

به پەتی به لا و نارەحه تیبه کان پرایده کیشیتتهوه، هه تا بگه پئتهوه بۆ لای!

***

(١٦)

ته‌واو باوه‌پرم وایه‌که،
به‌خشینت حیکمه‌ته،
گرتنه‌وه‌ت حیکمه‌ته،
ئه‌و به‌لایانه‌ی دینه‌ پیمان بۆ حیکمه‌تیکه.
په‌روه‌رینه،
گه‌ر حیکمه‌ته‌کانتم لئ‌ی شاراوه‌ بوون،
له‌ رازیبوون به‌ بریاره‌کانت بییه‌شم مه‌که!

***

(۱۷)

کاره‌که له‌لای خوداوه ده‌ست پێ ده‌کات و،
له‌لای ئه‌و زاته‌ش کۆتایی پێ‌دیت،
هه‌ر بۆیه له به‌ر ده‌رگای که‌سدا رامه‌وه‌سته!

***

(۱۸)

مه‌یمونی کو‌ری میهران ده‌یفه‌رموو:
سه‌ده‌قه ده‌که‌م و، ده‌بینم سامانه‌که‌م هه‌ر زیاد ده‌کات!
دواتر هاو‌ریکه‌ی خیریکی کرد و پنی وت:
به‌لام من خیرم کرد و سامانه‌که‌م که‌می کرد!
فه‌رمووی: من به‌یه‌قینه‌وه مامه‌له له‌گه‌ل خودادا ده‌که‌م و،
تۆش به‌گومانه‌وه مامه‌له‌ی له‌گه‌ل ده‌که‌یت!

***

(۱۹)

گەرچی به ئەندازه‌ی تاله‌موویه‌ک له ئاواته‌کانت دووربیت،
پیتی ناگه‌یت،
ماده‌م حیکمه‌تی خودا له وه‌دایه که پیتی نه‌گه‌یت....

گەرچی نیوان تو و ئاواته‌کانت،
هینده‌ی دووری ئاسمان و پێسمانیش بیت،
پیتی ده‌گه‌یت،
ماده‌م ویستی خودا له وه‌دایه پیتی بگه‌یت،
جا چه‌ندی دوور و مه‌حالی‌ش بیت!

***

(۲۰)

﴿عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا﴾

واته: نوميدم وايه پهروهردگار ههموويانم بو بهينيتهوه و به ههموويان شاد بيم!

باوهردار ههميشه يهقيني وايه،

خودا لهگهله خوشهويست و نازيزاني جهمي دهکات،

خهونه بلاوهکانی بو بهديدههينيت و،

ئاواته دوورهکانی لي نزيک دهکاتهوه!

***

(۲۱)

﴿وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا﴾

پهزوهردگارم،

هرگيز له پارانهوهم ليت بيهيوا نهبووم (دهستت نهناوه بهروومدا).

***

(۲۲)

﴿وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِي﴾

واته: خوشه‌ویستیم پڑاند به‌سهرتدا، تا له ژیر چاودیری مندا. گه‌وره بییت.

ئو دهمه‌ی که‌سینک خوشده‌ویت، گرنگی پی دده‌یت، به‌لام که خودات خوشویست، ئو گرنگی پی دده‌ات.

که خودا خوشویستیت، هیچ که‌سینک زیاتر له و خوشیناوییت.

که خودا پی به‌خشیت، هیچ که‌سینک زیاتر له وت پی نابه‌خشیت.

گه‌ر لیت تووره‌بییت، که‌س له‌ده‌ستی دهر‌بازت ناکات!
کیت هه‌یه جگه له خودا؟!
له‌گه‌ل خودا به، هه‌موو جیهان له‌گه‌لت ده‌بییت.

(۲۳)

﴿وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ﴾

واته: هۆی چاککردنه وهی دیواره کهش ئه وهیه، چونکه هیی دوو مندالی
هه تیو بوو له شاره که دا....

له وهیه له و کاته دا منداله کان خه وتین،

یان یارییان کردیت،

(خزر) یش له و کاته دا دیواره که ی بۆ چاکده کردنه وه!

پشت به پهروه ردگارت ببهسته،

سه رباره کانی کاره کانت بۆ به پری ده کهن،

به بی ئه وهی ههستی پی بکهیت!

***

(۲۴)

ئیمهش لاواز ده بین، نهک له بهر لاوازی ئیمانمان،
به لکوو به هۆی په قبی و تووندیی دونیاوه.....
له رۆژی تائیفدا، پیغه مبهری خودا ﷻ ئیمانی لاواز نه بوو،
به لکوو دونیا به رانبهری تووند بوو.....

خودا ئه ندازه ی ئازار و دلشکانه که ی ده زانی،
سه رکۆنه ی نه کرد له بهر ئه وه ی خه مباره!
پنی نه فه رموو: ئه ی کوا ئیمانته که ت؟!
به لکوو فریشته یه کی بۆ نارد، سه ریبخات و دالده ی بدات!

خودا ده یزانی له کۆتاییدا پیغه مبه ریش ﷻ مرۆفه،
مرۆفه کانیش به ساتانیکدا تیده په پرن،
پتویستیان به دلنکی به سۆز هه یه،
نهک بیریاریک و زمانی وتاریبژیک.....!

ئه دهه م شه رقاوی

(۲۵)

سابت وتی: ئەی ئەنەس، بە دەستی خۆت،
دەستت دا لە دەستی پێغمەبەری خودا ﷺ؟!
وتی: بەلێ!
وتی: دەستت بینە با ماچی بکەم!

***

(۲۶)

﴿مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى﴾

پەروەردگارت وازی لێ نەهێناویت و لێت دڵگیر نەبوو.

***

(۲۷)

یەكئىك لە پىياوچاكان فەرمووى:
سلاواتدان لەسەر پىغەمبەرى خوداﷺ
چاگەكردنە لەگەل داىك و باوكدا!

پرسییان: چۆن؟

فەرمووى:

چونكه فریشتهكان سلاوهكهى دهگهیهنن به پىغەمبەرى خوداﷺ،
دهلین: فلانى كورپى فلان سلاوى لى كردوویت...

هۆكارىك بىت لەلای ئه و باسى باوكت بكرىت،
جۆرىكه لە چاگەكردن لەگهلیاندا....

***

(۲۸)

له گه وره ترين داواكارىيه كانى دونيا:
"به دووربوونه له خه م."

له گه وره ترين داواكارىيه كانى دواپوژ:
"ليخوشبوونه له تاوانه كان."

سلاواتدان له سه ر پينغه مبه رى خودا ﷻ
هه ردووكيت پى ده به خشيت:

له خه م به دوورت ده كات و ده بيته هوكارى ليخوشبوونىشت!

***

(۲۹)

گه پانه وه بۆ لای خودا،
له کاتی جهنگ و نهخۆشی و ترس و به لادا،
پتی ناوتریت دوورپوویی،
به لکوو ئیمان و گومانی باش بردنه به خودا!

گهر مرۆف له م کاتانه دا په نا بۆ په روهردگاری نه بات،
ئه ی چ کاتیک په نای بۆ ده بات!

پاک و بیگهردی بۆ ئه و زاته ی پینوینی کردوین که:
(فَقِرُّوا إِلَى اللَّهِ) به په له به ره و لای خوا بپرون!

(۳۰)

(ئُمَّ السَّبِيلِ يَسْرُهُ)

واته: پاشان رینگای (چاک و خراپی) بۆ ئاسان کردووه!

ئه‌سل له هه‌موو رینگاکانی ژياندا ئاسانییه،
ناره‌حه‌تی و قورسییه‌کان کاتیین و تێده‌په‌رن.

خودا دله شکاوه‌که‌ت ساپیژ ده‌کات،
په‌روه‌دگاری وازیکاری هه‌موو شتیک،
رینگا داخراوه‌کانت بۆ وازی ده‌کات.

کاره لاره‌کانت رینگ ده‌بنه‌وه،
نازاره‌کانت نامینن و،
دلته‌نگییه‌که‌ت ده‌بیته دلخۆشی.

بزانه خۆت و دلت مولکی خودان،
با دلت ئارام بیته!
په‌روه‌دگارا، ئاسانکاریمان بۆ بکه،
هه‌موو کاریکی گرانمان بۆ ئاسان بکه.

(۳۱)

﴿قَالَتْ يَوۡرَتِيْٓ ءَاۤلِدُ وَاَنَا عَجُوۡزٌ وَهٰذَا بَعۡلِيْ سَيِّئًا اِنَّ هٰذَا لَشَىْءٌ عَجِيۡبٌ﴾

واته: خیزانی ئیبراهیم وتی: وه‌ی رۆ (شهرمه‌زار خۆم)! چۆن من‌دالم
ده‌بیت! من پیرم و ئەمه‌ش می‌رده‌که‌مه، پیر و به‌سال‌چووه، به‌پراستی
ئەمه‌ شتیکی سه‌رسوهرینه‌ره!

له‌گه‌ل خودادا،

ئاواته‌کانت به‌گه‌وره‌مه‌زانه،

ئه‌و خودای مه‌حاله‌کانه!

***

(۳۲)

﴿وَاَنۡتَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِيۡرٌ﴾

بیگومان خودا توانای به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌کدا هه‌یه.

***

(۳۳)

﴿وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ﴾

ھەر ئەویش زاتىكى زۆر ليخۆشبوو و بەسۆز و دلۆقان و دلسۆزە!

بېروانە ئەم وردەكارىيە جوانە، (الودود)ى بەستەوہ بە (الغفور)ەوہ، بۇ ئەوہى دەلالەت بکات لەوہى گەر تەوبەيان کرد و گەرانەوہ بۇ لای خودا، خودا لىيان خۆشەبىت و خۆشى دەوین!

(الودود) واتە، بە جۆرىک خۆشەويستانى خۇى خۆشەويت کە لە خۆشەويستى ھىچ کەسنىک ناچىت!

***

(٣٤)

گەر بینیت خه‌لکی پیت سه‌رسام بوون،
باش بزانه به جوانییه‌ک سه‌رسامن که خودا ده‌ریخستوه.
ئه‌و ناشرینییه نازانن که خودا بۆی پۆشیویت،
سوپاسگوزاریی خودا به و مه‌غرور مه‌به!

***

(٣٥)

﴿لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنسَى﴾

په‌روه‌ردگارم هیچی لێ ون نابێ و، هیچی له‌ بیر ناچێ.

***

(۳۶)

ترۆپکی به خششی خودا به خته وهری نییه،
به خته وهری ههستیکی کاتییه و ده پروات.
ترۆپکی به خششی خودا، رازییوونه.
خودا به پیغه مبهری ﷻ نه فهرموو:
ولسوف یعطیک ربک فتسعد

به لکوو فهرموویه تی:

﴿وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى﴾

واته: له ئاینده دا پهروه رداگارت ئه وهنده ناز و نیعمه ت پی ده به خشیت،
که زۆر پیتی رازی و خوشنوود ده بیت.

***

(۳۷)

گەر يەكك پىي وتى: 'دوعام بۇ بكة!'
ئەوا بزانه ژيان دلى نارهحت كردوه،
به تهنيا جتى مهپيله!

***

(۳۸)

شوكبوننه كهت له نوپژى ئيستخاره دا دابنى،
خولياكانت له شه ونوپژدا،
تاوانهكانت له نوپژه فهرزهكاندا و،
كه متهرخه ميبه كانيشت له نوپژه سوننه تهكاندا!

***

(۳۹)

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ

أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾

ہہردہمی بہندہکانی من پرسیاریان لی کردیت دہربارہی من،
تہوا بیگومان من لییانہوہ نزیکم،
گیرا دہکہم نزای نزاکاران، ہہر دہمیٹک ہاوار و نزام لی بکہن!

***

(۴۱)

پیغمبرِی خودا ﷺ ئەم ئایەتە ی خویندەوہ:

﴿إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرَ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

واتە: جا ئەگەر ئەشکەنجەیان بەدەیت، ئەوہ بەراستی بەندە ی خۆتن و، ئەگەر لیشیان خوشبیت، ئەوہ بەراستی خوایەکی بالادەست و دانایت.

دەستی بەرز کردەوہ و فەرمووی:

پەروەردگارا، ئوممەتەکم، ئوممەتەکم! گریا...!

خودا فەرمووی: ئە ی جبریل، بچق بۆ لای موحمەد و پێی بلن:

لە ئوممەتەکتەدا پرازیت دەکەین و شەرمەزارت ناکەین!

***

(٤٢)

به دوودلییه‌وه مامه‌له له‌گه‌ل خودادا مه‌که،
به یه‌قینه‌وه مامه‌له‌ی له‌گه‌ل بکه،
بۆ ئه‌وه‌ی به موعجیزه مامه‌له‌ت له‌گه‌ل. بکات!

- شه‌عروای

***

(۴۳)

شتیک ئازارت دەدات؟

هاوار بکه خودا، شیفا تهنه لای خودایه!

شتیکت لهدهست داوه؟

هاوار بکه خودا، قهره بووی جوان تهنه لای خوداوه دیت!

دلێ شکاوه؟ بیتاقه تیت؟

هاوار بکه خودا، تهنه خودا دلێ شکاوه کهت ساپیژ دهکات!

که رهاوار بکه یته خودا،

هموو تالییه کانی ژیانته بۆ دهگۆریت به خوشی!

***

(۴۴)

﴿رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾

واته: په‌روه‌ردگارا، به‌راستی تو خیر و بیری زورت به‌سهردا پرژاندوم، به‌لام هیشتا هه‌ژارم و ئاتاجی به‌خششی زیاترم.

هیچی نه‌بوو!

پټویستی به‌خواردن و خواردنه‌وه و مال و هاوسهر و ئارامی هه‌بوو،
ته‌نھا یه‌ک دوعا هه‌موو ئه‌وانه‌ی پټی به‌خششی!

***

(۴۵)

﴿فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ﴾

بیگومان په‌روه‌ردگارم ده‌وله‌مه‌ند و بیتیازه.

***

(٤٦)

- تاوانم زۆره.
- ئەو لیخۆشبووه.
- ناشرینم.
- ئەو جوانه.
- دوورم.
- ئەو نزیکه.
- دهمه وی نزیک بيمه وه.
- نوێژ بکه.
- له سه ر دلم قورسه.
- نوێژ سانای ده کات.
- جهسته م قورسه.
- نیه ت سووکی ده کات.
- نیه ت به سه.
- ئەو په روه ر دگاری نیه ته کانه.
- من لاوازم.
- ئەو به هیزه.

- دلم شكاوه.
- سارپيژی دهكات.
- گەر تەوبەم شكاند.
- دووبارە تەوبە بكه.
- ئەى گەر ديسان شكاندم؟
- بگەرپئوه بۇ لای، هەتا ئەو دەمەى پرووحت دەگەرپتەوه بۇ لای.
- ئەو میهرەبانە.
- كەواتە بیزار مەبە.
- ئەو مەزنە.
- كەواتە سەرپيچی مەكە.
- لە كوئى بۇ خودا بگەرپیم؟
- لە دلتدا بۆى بگەرپى، دەیدۆزیتەوه.
- مادەم خودای تىدايه، بۆچى سەرپيچیى دەكەم؟!
- بۇ ئەوهى تەوبە بكەيت.
- چى لە تەوبەدا هەيه؟
- خودا پيئى خۆشه.

- خۇدا خۇشىدە وىم؟
- خۇشىدە وىت.
- بەلام سەرپىچى دەكەم.
- بەلام تەوبە دەكەيت.
- گەر خۇشىنە ويستىتايە،
- دلتى بە ئاگا نە دەھىتايە وە بۇ ئە وەى تەوبە بکەيت!

***

(۴۷)

﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ﴾

ئايە خۇدا بەس نىيە بۇ بەندەكەى؟!

***

(۴۸)

زۆر له گەل دایکیدا نه ژیا،
نه یزانی سۆزی باوک چۆنه،
برایه کی نه بوو پشتیوانی بیت،
میهره بانینی خوشکی نه بینی!

له گەل هه موو ئەمانه شدا،
رهحمهت بوو بۆ هه موو جیهانیان:
مرۆف و ئاژهل و درهخت.....
جوانترین و گهشتترین پووی هه بوو،
خاوهنی بهرزترین رهوشت بوو.

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾

***

(۴۹)

ئەو دەمەي له بهرانی کوری عازیبیان پرسى:
ئەرى پرووی خوشه‌ویست ❁ وهک شمشیر و ابوو؟
فهرمووی: نه‌خیر....به‌لکوو وهک مانگ و ابوو!

***

(۵۰)

دوعا پشتی مه‌حاله‌کان ده‌شکینیت،
زۆر داوا بکه و بیزار مه‌به!

***

(۵۱)

﴿ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ ﴾

خودا به‌سه‌ر کاری خۆیدا زاله.

(۵۲)

بەراوردیکی سادە ئەنجام بدە:

بەراوردی نیوان ئەو نیعمەتانه بکە که پیت بەخسراون،

لەگەل ئەو نیعمەتانهی پیت نەبەخسراون!

بەراوردی ئەو پۆژانە بکە که لەشساغ بوویت،

لەگەل ئەو پۆژانەهی نەخۆش بوویت!

ئینجا بۆت دەردەکهویت تو براوهیت!

***

(۵۳)

گر خودا ئه و شته ی لی سه ندیته وه،
که پیشینی له ده ستدانیت نه کردبوو،
شانیکت پین ده به خشیت،
که هرگیز به خه یالتدا نه هاتوه پیت به خشیت!

***

(۵۴)

دروسته له نیوان سو جده کاندای بلین:
(اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاجْبُرْنِي وَارْزُقْنِي وَارْقُئْنِي)
واته: خودایه، لیم خوش به، رهحمم پین بکه، ساریژم بکه، پوزیم بده
و، به رزم بکه ره وه.

(ساریژم بکه)

وهک ئه وهی پوزانه زور ده شکیتین،
پیوستان به وهیه خودا ساریژمان بکات!

***

(۵۵)

هه ندى جار،
گه رانه وهت بق لای خودا،
له وه وه دهست پى دهکات که که سیک دلت ده شکینیت،
یان که سیکى نزیکت خیانه تت لى دهکات،
هه تا بیئومید ده بیت له مرؤقه کان و په نا ده بهیته بهر خودا،
ئه ویش بن پیویستت دهکات له هه موو جیهان!

***

(۵۶)

ئەو دەمه‌ی یه‌عقوب فه‌رمووی:

﴿وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ﴾

واته: ده‌ترسم گورگ بیخوات.

یوسف و بینایی له‌ده‌ست دا!

ئەو دەمه‌ی فه‌رمووی:

﴿أَشْكُوا بَنِيَّ وَحُزِنِي إِلَى اللَّهِ﴾

واته: باسی سکاڵا و غه‌م و په‌ژاره‌م هه‌ر بۆ لای خوا ده‌به‌م.

یوسف و بیناییه‌که‌ی بۆ که‌پرایه‌وه!

***

(۵۷)

له کاتی بانگی به یانیدا دوو بژاردهت هه یه:
بخه ویت بۆ ئه وهی خه وه کهت ته واوبکه یت یان،
هه ستیت بۆ ئه وهی خه ونه کانت بیینه دی!

***

(۵۸)

گەر خودا له شوپينيكدا دايڤايت و،
دهتتوانى ئاسانكارى بۇ خەلكى بگهيت،
ئاسانكارىيان بۇ بگه.

وهللاھى نازانى دوعاى يهكينيان چ كارىكت بۇ دهكات!
كى نالى له نيوان ئهوانهءا، كهسيكى تيدا نييه
گەر سويتند بخوات لهسهر خودا، خودا داواكهى بۇ جيٲه جي دهكات!

***

(٥٩)

﴿فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غُفُورًا﴾

واته: خودا بۆ ته‌وبه‌کاران و په‌شیمانان زۆر لیخۆشبوو و به‌خشنده‌یه.

(الأواب)

ئه‌و که‌سه‌یه تاوان ده‌کات، دواتر داواى لیخۆشبوون ده‌کات.

تاوان ده‌کات، داواى لیخۆشبوون ده‌کاته‌وه.

تاوان ده‌کات، داواى لیخۆشبوون ده‌کاته‌وه.

تاوان ده‌کات، داواى لیخۆشبوون ده‌کاته‌وه.

هه‌تا خودا ده‌فه‌رمویت:

به‌نده‌که‌م زانی په‌روه‌ردگاریکی هه‌یه،

له‌تاوان خۆشده‌بییت و به‌هۆی تاوانیشه‌وه سزا ده‌دات،

هه‌ر بۆیه منیش لێی خۆشبووم.

***

(٦٠)

﴿وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا﴾

واته: دهبا لیبوورده بن، دهبا چاویقوشی بکه ن.

مه سعودی کوپی موحه ممه دی هه مزانی،
که سیتی زۆر باش بوو، که سیتی زۆر لیبوورده بوو.
خه لکی ده بووری و ده یوت: رابردوو باس ناکریت!
له دواى مردنی له خه وندا بینیان و، لئیان پرسى:
خودا چۆن مامه له ی له گه لدا کردیت؟
وتی: له بهرده میدا وه ستام و فه رموی:
ئه ی مه سعود، رابردوو باس ناکریت.
بیبه ن به ره و به هه شت!

(٦١)

﴿فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ لَلَّيْتُ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ﴾

واته: خو ئهگەر له و کهسانه نه بوايه که ته سییحات و یادی خوا ده کهن،
تا پوژی زیندوو کردنه وه له ناو سکی نه ههنگه که دا ده مایه وه.

له کاتی ئارامیدا خودای له یادبوو،

خوداش له کاتی نارهحه تیدا له یادی نه کرد،

هیچ که سیک هیندهی خودا به وه فا نییه.

***

(٦٢)

ئهم رووحه ی له نێوان سه رپیچی و گویرایه لیتدا دیت و ده چیت،

پووحیکی نمونه یی نییه،

به لام خو شیده ویتت خودایه!

***

(۶۳)

له وهیه ئه و ده مه ی ده خه ویت له کاریک بیئومیند بووبیت،
به لام که پوژ ده بیتته وه، ده بینیت ده روت لئ کراره ته وه!

***

(۶۴)

خه م و ئازاره کانت فری بده پشته وه و،
لینگه پئ خودا ساریژی برینه کانت بکات!

بیرت بیت: ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا﴾

خودا، توانا و ده سه لاتی به سه ر هه موو شتی کدا هه یه!

***

(۶۵)

دیاریکردنی نه خوشی:

﴿وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرَكَ بِمَا يَقُولُونَ﴾

واته: سویند به خوا ئیمه چاک ده زانین که،

به راستی دلت ته نگ ده بیت به و گوفتاره نابهجییه ی که بیت ده لین.

چاره سه ره که ی:

﴿فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ﴾

واته: جا ته سببجات و سوپاس و ستایشی په روه ردگارت بکه و،

له ریزی سوژده به راندا به.

***

(٦٦)

خه لکی ستایشته ده کهن، چونکه خودا دایپوشیویت!
فه زله که هیی ئه و زاته یه دایپوشیویت، نهک ئه وهی ستایشی کردوویت!

***

(٦٧)

متمانته هه بیته،
خودا زور به سوزتره له وهی دله خه مباره کت له یاد بکات.
زور له وه به خشنده تره خه مه کانت دریزه بکیشن و،
خوشی نه هینیتته ریت.
خودا زور له وه مه زتره هیوا یه کت تیدا بخولقینیت، پاشان بیمرینیت.
خودا له خه مه کانت گه وره تره!
پوژیک دیت ده لیتیت:
خودا به جوریک دلی سارپیز کردم،
هرگیز خه ونم پیوهی نه ده دی!

***

(٦٨)

موسا فەرمووی: ئەو گۆچانە کە مە، خۆمی بەسەردا دەدەم!
خودا فەرمووی: دەی فری بدە، ئەی موسا!

***

(٦٩)

ئاواتەخوایم پینغەمبەری خودا،
دەست بخاتە سەر سینگم و دوام بۆ بکات و پیم بلایت:
ئەمە دونیایە، دیدەنیمان بەهەشتە، خەمبار مەبە!

***

(۷۰)

عائیشه دهفهرمویت:

گەر که سیکتان داوای له خودا کرد، با داوای زۆر بکات،
چونکه داوا له پهروهردگاری دهکات.

***

(۷۱)

به جوانی مافی نویژه که ت بده،
دواتر داوای هه موو مافه کانت بکه....

***

(۷۲)

پهروه‌دگارا،
په‌يامه‌کانم زوره‌بوت،
زور له‌وه‌ش به‌خشنده‌تریت که به به‌تالی بیانگه‌رینیته‌وه.

***

(۷۳)

﴿وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ﴾

له‌ئاینده‌دا په‌روه‌دگارت ئه‌وه‌نده‌ت ناز و نیعمه‌تت پێ ده‌به‌خشیت،
که زور پێی پازی ده‌بیت.

***

(۷۴)

ئاممان نه‌که‌ی له ئارامگرتن بیزاریت،
گهر خودا ویستی لئ بیټ له چاوتر و کانیکدا ئاواته‌کانت ده‌هینیتته دی،
ئه‌سرین و گریانه‌که‌تی لئ شاره‌وه نییه،
ده‌سته‌وسان نییه خۆت و دۆخه‌که‌ت چاک بکات،
لئ ئه‌وانه‌ی خۆشده‌ویت به ئیلحاحه‌وه داوای لئ ده‌که‌ن.
ئه‌ی نه‌یفه‌رمووه: ﴿إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَآئِزُونَ﴾
واته: بیگومان ئه‌مڕۆ من پادا شتم داونه‌ته‌وه، به‌هۆی ئه‌وه‌وه که خۆگر
بوون، به‌راستی هه‌ر ئه‌وانیش سه‌رکه‌وتوو و سه‌رفرازن!
ئارام به!..... قه‌ره‌بوو کردنه‌وه‌که‌ت سه‌رسوڕه‌ینه‌ر ده‌بیټ!

***

(۷۵)

خودا هه موو پینگاکان داناخات،
دلنیا به هه ندی پینگا هه یه، هیشتا نه تگرتوونه ته بهر!

***

(۷۶)

﴿رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَيَّ الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا﴾
﴿رَبَّنَا وَلَا تُحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۗ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا﴾
﴿رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّنَا مُسْلِمِينَ﴾
﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً﴾
﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا﴾

قه تاده دهفه رمویت:

وه لاهی بهردهوام دهلین، "رَبَّنَا رَبَّنَا" هه تا وه لامیان دهدریتته وه.

(۷۷)

ئەى فاتىمە،

ئارام بگرە لەسەر تالى و نارەحەتییەکانى دۇنيا،

بۇ نىعمەتەکانى دواروژ!

- سەردارمان موحەممەد ﷺ

***

(۷۸)

- ئەو نىعمەتەت پى بلىم گەر ئەو نەبىت ھەموو نىعمەتەکان نامىن؟

- داپوشىنى خودا!

پەرورەينە، داپوشىنى خۆتمان لى ھەلنەگرىت!

***

(۷۹)

ده‌لین:

ته‌نانه‌ت بیرکردنه‌وه له‌ته‌وبه، به‌ته‌وبه‌هه‌ژمار ده‌کریت!
خودایه به‌ره‌حمه‌ته‌که‌ت شه‌رمه‌زارت کردووین!

***

(۸۰)

خودا وه‌لامت ده‌داته‌وه و،
چیرۆکی سا‌رێژبوونه‌که‌ت ده‌بیته‌هیاو بۆ که‌سانی‌تر!

***

(۸۱)

خودایه، ئه‌مجاره‌ داوای هه‌یج شتی‌کت لێ‌ناکه‌م،
به‌لکوو سو‌پاست ده‌که‌م له‌سه‌ر هه‌موو ئه‌و نی‌عه‌تانه‌ی پیت به‌خشیوم!

***

(۸۲)

ته‌نھا به‌هۆی هه‌له‌یه‌که‌وه،
خه‌لکی هه‌موو رابردوووه جوانه‌که‌ت ده‌سپنه‌وه.
خوداش هه‌موو رابردوووه ناشرینه‌که‌ت،
به‌ته‌وبه‌یه‌کی راستگۆیانه ده‌سپښته‌وه،
کامه‌یان شایسته‌ی ئه‌وه‌ن هه‌ولبده‌ی لیت رازی بن!

- موحه‌مه‌د مه‌ته‌وه‌لی شه‌عراوی

***

(۸۳)

شیخ شه‌نقیتی ده‌لیت:
ئه‌و ده‌مه‌ی ئیمانته‌ دابه‌زی و،
ته‌مه‌لیت ده‌کرد له‌ په‌رستشدا، ده‌ست به‌م دو‌عایه‌وه بگره:
"خودایه به‌دبه‌خت و بیته‌شم نه‌که‌یت!"
"اللهم لا تجعلني شقياً ولا محروماً"

(٨٤)

گەر خودا به‌نده‌یه‌کی خوشویست،
حه‌قیقه‌تی که‌سانی چوارده‌وری بۆ ده‌رده‌خات!

***

(٨٥)

خه‌لکی له باسکردنی خه‌م و گرفته‌کانی ژیانیان جیاوازن
به‌لام....
ئه‌و که‌سه‌ی له دوعا و سوخته‌دا بۆ خودای باس ده‌کات،
باشترین ڕیگای هه‌لبژاردووه!

***

(۸۶)

په‌روه‌ردگارا یارمه‌تیم بده،
نه‌دهم له‌ده‌رگایه‌ک که بۆ من نه‌کراوه!
هه‌ولی کردنه‌وه‌ی شتیک نه‌دهم که کلپله‌که‌یم له‌لا نییه!
مه‌هیله‌ رووحم په‌یوه‌ست بیت به‌شتیکه‌وه که هیی من نییه!
پازیم بکه به‌وه‌ی ویستت لینه و پیت به‌خشیویم،
وام لئ بکه ته‌نهما موحتاجی به‌ر قاپیه‌که‌ی تو بم!

***

(۸۷)

﴿مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى﴾

واته: پهروه دگارت وازی له تو نه هیناوه و لیت دلگیر نه بووه!

به راستم بزانه،

به رده وام له ژیر چاودیری خودادایت و ناگای لیته...

(۸۸)

﴿وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ﴾

واته: نه گهر خودا خیر و خوشییه کی بوئ بوئ،

نه وه هیچ که سیک نییه بیته پیگری!

له گهل نه و به،

له بهر دهرگا که ی بوهسته،

داوای لی بکه،

چونکه نه و زاته ناهیلیت هیچ شتیک پیگری له فه زله که ی بکات!

(۹۰)

لەدوای چەندین سال بۆت دەردەکەوئیت،
ئەو دەمەی خودا ئەو شتە ی لئ گرتیتەوہ کہ زۆر خوشتدەویست،
تەنہا بۆ ئەوہ بووہ بە جوانتر لەوہ قەرەبووت بۆ بکاتەوہ و،
دلت رازی بکات. متمانەت بە خودا ھەبیت.

***

(۹۱)

گەر ھەستت کرد پووحت لە خودا دوورە،
بۆ ساتنیک بووھستە و، دەستی راستت بخە سەر دڵت و بلی:
ئەو ئەو زاتە ی لە دواپۆژدا کۆمان دەکەیتەو،
ئارامی و خوشنودی و دلخۆشیم بۆ کۆبکەیتەو،
پەرورینە کە دەبینیت لیت دوور دەکەومەو،
بە جوانترین شیوہ بمگەرینەو بۆ لای خۆت!

***

(۹۲)

هموو شتیک گەر وازی لی بهینیت دهپوکیتهوه،
تهنها قورئان نه بیت گەر وازی لی بهینیت خۆت دهپوکیتهوه!

***

(۹۳)

بنواره چیرۆکی موسا و خزر، خودا پیغه مبهریک و خوشه ویستیکی
خۆی ده نیریت بو ئه وهی دیواریک راست بکه نه وه که هیی دوو مندالی
سیوییه، چونکه باوکیان پیاوئیکی چاک بووه!

دهبینن هه تا چ ئه اندازه یه ک خودا گرنگیمان پین ده دات،
خودا پیمان ده لیت کاری چاکه بکن و ترستان نه بیت،
ته نانهت له دواى مردنیشان منداله کانتان ده پارێزم،
ئای چهنده بپێویسته لیمان و، ئیمهش چهنده پێویستمان پێیه تی!

(۹۴)

ئەو دەمە‌ی له‌گە‌ل خودادا دە‌دویتی، پ‌نویستت به‌وه نییه‌ ب‌لیت:
ب‌بووره به‌م کاته ب‌یزارت ده‌که‌م،
یان خوله‌کیک کاتی خۆتم پ‌ی ب‌به‌خشه!
ئەو ه‌موو ش‌ت‌یک ده‌زانیت به‌پ‌ی ئەوه‌ی یه‌ک وشه‌ش ب‌لیت،
به‌لکوو ئەوه‌ی ج‌یی سه‌رنجه چ‌یروکه‌که‌ت ده‌زانیت و،
گو‌یشت ل‌ی ده‌گریت،
نالیت ئەمه ه‌زار جار ئەمه‌مان بۆ باس ب‌که‌یت،
له‌گە‌ل خودا، ه‌رچی باس ب‌که‌یت ه‌ست به‌ شه‌رمه‌زاری ناکه‌یت!

***

(۹۵)

﴿مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ﴾

واته: هه‌رچی لای ئیوه‌یه ته‌واو ده‌بیت و نامیتیت،
به‌لام ئه‌وه‌ی لای خوایه هه‌ر ده‌میتیت!

***

(۹۶)

پرسیار: له‌باره‌ی خوداوه بۆم بدوئ؟
وه‌لام: ده‌بینیت سه‌رپێچی ده‌که‌یت، وا له دلت ده‌کات هه‌ست به
په‌شیمانی بکه‌یت. دواتر داوای لیخۆشبوونی لی ده‌که‌یت، ئه‌ویش لیت
خۆشده‌بیت، دواتر لیتشت رازی ده‌بیت و، خراپه‌کانیشت بۆ ده‌گۆریت
به‌چاکه!

***

(۹۷)

ئو كه سهى شه ونويژ دهكات،
خودا نووريك دهخاته دموچاويه وه،
هموو موسلمانيك خوشيده ویت.
ئو كه سهى يه كه مجاريه تي دهبيينيت، دهليت:
ئو كه سه م خوشده ویت!

***

(۹۸)

مانگ دهگیریت نویژ دهکەین،
خۆر دهگیریت نویژ دهکەین و،
وشکەسالیښ دهبیت نویژ دهکەین!

نویژ گرفتهکانی گەردوون چارهسەر دهکات،
چۆن چارهسەری گرفتهکانی تو ناکات!

***

(۹۹)

﴿رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعَلِنُ^۱

وَمَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ﴾

واته: پهروهردگارمان، به پاستی تو دهزانی به هرچی دهیشارینه وه و
هرچی دهری دهبرین، هیچ شتی لای خوا شاراوه نییه نه لهزهوی و
نه لهئاسماندا.

گومانت وایه، شتیکه هیه له خودا شاره وه بیت!
تهنانهت ئه و شتهی نه تدرکاندووه خودا دهیزانیت.
هموو ئاوات و خه مه کانت، شتیکه له زانسته فراوانه کهی.
ئارام به!

***

(١٠٠)

به دوعا ده‌جەنگيم و،
به ئيزنى خودا سه‌رده‌که‌وم.

***

(١٠١)

هەر دەرگایە ک سەن جار لێت دا و بۆت نە‌کرایە‌وه، بگەرێتو!

ئیللا دەرگای دوعا نە‌بی‌ت،
ئالودەى لێدان لە‌و دەرگایە‌ بیه!

***

(۱۰۲)

ئەو دەمەى خودا سەرەتايەكى نویت پى دەبەخشیت،
هەلە كۆنەكانت دووبارە مەكەرەو!

***

(۱۰۳)

ئەو نارەھەتى و گرفتەى كە پرووى كەسانى چواردەورتى دەرخت،
تەنھا رېكەوتىك نەبوو،
بەلكوو ديارىبەك بوو لەلايەن خوداوه بۆ تو!

***

(۱۰۴)

پیاویک هاته خزمه تی پیغه مبهری خودا ﷻ و وتی:

گهر تاوانیک بکه م خودا له سه رمی دهنوسیت؟

فهرمووی: دهنوسیت.

وتی: گهر ته وبه م کرد؟

فهرمووی: دهیسرپتته وه.

وتی: گهر گه پامه وه سه ری؟

فهرمووی: دهنوسیت.

وتی: گهر ته وبه م کرد؟

فهرمووی: دهیسرپتته وه.

وتی: گهر گه پامه وه سه ری؟

فهرمووی: دهنوسیت.

وتی: گهر ته وبه م کرد؟

فهرمووی: دهیسرپتته وه.

وتی: هه تا چ کاتیک دهیسرپتته وه؟

فهرمووی: هه تا ئتوه له داوای لیخوشبوون بیزار نه بن،

خودا له لیخوشبوون بیزار نابیت!

(۱۰۵)

پهروهردگارا،

یهعقوب هانای بؤ بردیت،

له خه م پزگارت کرد و، بینایی و کوره کهیت بؤ گه پانده وه.

نوح داوای لئ کردیت و، له ناره کهیتی پزگارت کرد.

ئهیوب داوای لئ کردیت و، له نه خوشییه کهی پزگارت کرد.

یونس داوای لئ کردیت و، له تاریکی پزگارت کرد.

زه که ریا داوای لئ کردیت و، له داوای بیئومید بون یه حیات پئ به خشی.

ئیبراهیمت له ئاگر پزگار کرد.

پهروهردگارا،

گه ر سزام بدهیت، شایه نی سزام.

گه ر وهک ئه وانیش رهحم پئ بکهیت،

ئه وه هر له به خشندهیی و پهحمه تی تو ده وه شیتته وه!

خودایه له ناره که تییه کانم پزگارم بکه.

(۱۰۶)

﴿وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ﴾

واته: گهر نیعمه‌ته‌کانی خوا بژمیرن، بوتان ناژمیردرین،
به‌راستی ئاده‌می زور سته‌مکار و سپله‌یه.

﴿وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

واته: نه‌گهر نیعمه‌تی خوا بژمیرن، ناتوانن بیانژمیرن،
به‌راستی خوا لیبورده‌ی میهره‌بانه.

ئایه‌تی یه‌که‌م: به‌مامه‌له‌ی مروّف له‌گه‌ل خودادا کوتایی هات!
ئایه‌تی دووهم: به‌مامه‌له‌ی خودا له‌گه‌ل مروّفدا!

خودا چه‌ندی مه‌زن و میهره‌بانه و، مروّفیش چه‌ندی سپله!
پاک و بیگه‌ردی بو تو خودایه.

***

(۱۰۷)

پهروه رینه، تو به و شیوه یه ی که دمه ویت،

رینوینیم بکه،

بو ئه وه ی به و شیوه یه بم که ده ته ویت.

***

(۱۰۸)

سوورته ی عه له ق به (بخوینه) دست پین ده کات و،

به (سوجه ببه و نزیک به ره وه) کوتایی دیت.

که وایه پیویسته خویندن و خویندنه وه، بو ئه وه بیت که له خودا
نزیک ببیته وه، باشتر و گویراله تر بیت و، په یوه ندیت له گه ل خودایا
باشتر بیت....

***

(۱۰۹)

خودایه بمبووره،

ئو دهمه‌ی سوخته‌ت بو دهبه‌م و له ناخدا هزاره‌ها قسه هه‌یه.

ئو دهمه‌ی به گومانه‌وه پروت تیده‌که‌م.

ئو دهمه‌ی نویژ ده‌که‌م و نویژه‌که‌م وه‌ک پتیویست نییه.

ئو دهمه‌ی به‌هۆی بریاره‌کانته‌وه ده‌گریم.

خودایه، بمبووره‌گه‌ر ئارامیم لی برا،

ده‌ستم بگره و به جوانترین شیوه بمکه‌رینه‌وه!

***

(۱۱۰)

خاترجه م به،

سارپژکردنی خودا، زال ده بیټ به سهر برینه کانتدا!

***

(۱۱۱)

به خششی خودا دوا ده که ویت، بو ئه وهی زیاتر دوعا بکه یت.

که ر راسته و خو دوا دوعا کانمان وه لاممان بدرانایه ته وه،

که سمان هه ستمان به چیژی دوعا نه ده کرد،

هه ستمان به چیژی مونا جاتکردن له گهل خودادا نه ده کرد و،

هه ستمان به گومانی باش بردن به خودایش نه ده کرد.

***

(۱۱۲)

﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا^ط

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾

هر که سیک چاکه بکات ئه وه (له پرۆزی دوايیدا) ده ئه وه نده‌ی
چاکه که‌ی پاداشتی بۆ هه‌یه، هر که سیکیش خراپه بکات ئه وه توله‌ی
لئ ناسینریت، ته‌نھا به وینه‌ی خوی نه‌بئ و ئه‌وانه سته‌میان لئ
ناکری.

***

(۱۱۳)

ئازاریک بوو بهرگه نه دهگیرا،
ئه وه دهزانم،
به لام خودایه خۆت ئاگات لئی بوو،
ئه وهش بهسه!

***

(۱۱۴)

﴿قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ اَسْرَفُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ
اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ﴾

ئه ی موحه ممه د بلی: ئه ی بهنده کانم ئه ی ئه وانه ی که خۆتان زۆر
گوناھبار کردوو، نائومید مهن له میهره بانى و بهزه یی خوا،
چونکه بیگومان خوا له هه موو گوناھه کانتان خۆش ده بیت، به پراستی
هر ئه وه لیئورده ی به بهزه یییه.

(۱۱۵)

دوور له وهی ئاواته خوازم بچمه به ههشت و دترسم بچمه دۆزه خه وه.
به راستی ههز ده کهم خودا ببینم...
دهمه ویت ئه و زاته ببینم که هۆکاری شادوومانیمه.
دهمه ویت ئه و زاته ببینم که له نارهحه تیبه کان رزگارم دهکات.
ئه و زاته ی دالده ی دام و پشتیوانم بو،
له و دهمه ی هه مووان پشتیان تی کردم.
ئه و زاته ی.....

خودایه بینه شمان نه کهیت له ته ماشا کردنی رووی پیروۆزت.

***

(۱۱۶)

خودايه لای خۆت مالیکم بۆ بونیاد بنی،
سیبهره که ی عهرشه که ت بیت و،
پووناکییه که ی پرووی خۆت.
له گهل خۆشه ویستانمدا کۆمبکه یته وه.

خودايه خۆشه ویستی خۆت بخه یته دلمه وه،
له خۆتم نزیک بکه ره وه و،
به خۆته وه قالم بکه.
خودايه یارمه تیم بده و لیم بازی به!

***

(۱۱۷)

گەر زۆر حەزت دەکرد شتیک بە دەست بەینیت،

سوجدە ببه و بلئ:

پەروەردگارا، من ئەو شتەم خوشدەوایت،

توانای خۆتم نیشان بە دە لەو شتەدا.

***

(۱۱۸)

ئەری لاواز و بیئومید دەبیت،

لە دەمیکدا خودا هاوکار و پشتیوانتە؟!

(۱۱۹)

خودا به جۆرىك دهمانپاريزيت،
كه ئيمه لىي تىناگهين.

***

(۱۲۰)

تالى ئارامگرتن ئازارت دەدات،
لىن ئەو دەمەي قەرەبووى خودا دىت،
ئەوہت لە ياد دەچىت كه ئازارى داويت.

***

(۱۲۱)

- له دوعاکانتدا بیبه‌شم مه‌که!
- که‌ست دیوه دلی خوی له یاد بکات؟!

***

(۱۲۲)

﴿فَقَرُّوا إِلَى اللَّهِ﴾

ئینجا به‌په‌له به‌ره‌و لای خوا برۆن!

***

(۱۲۳)

مه‌لی مه‌حاله ئه‌وه به‌ده‌ست به‌ینم که ده‌مه‌ویت!

زه‌که‌ریا ئیسکه‌کانی پوکا بوونه‌وه،

سه‌ری سپی بووبوو،

خیزانی پیره‌کێک بوو که له مندالبوون چووبوه‌وه.

له‌گه‌ل هه‌موو ئه‌مانه‌دا،

زه‌که‌ریا به‌ته‌واوی متمانه‌وه،

داوای له‌ خودا کرد که مندالی پێ به‌خشیت.

خودا پێی به‌خشی!

بیرت بیت، هه‌یج شتیک لای خودا مه‌حال نییه!

***

(۱۲۴)

زۆر له ده‌رگای خه‌لکیم دا، ته‌ن‌ها هه‌ژاری و زه‌ل‌یلیم زیادی کرد.
به زه‌ل‌یلییه‌وه له ده‌رگا‌که‌ی تو‌م دا و، عی‌زه‌تم زیادی کرد!

***

(۱۲۵)

ئه‌و ده‌مه‌ی له دله‌وه سا‌مان ده‌به‌خشیت،
گیرفانتی بێ پر ده‌که‌یت.

***

(۱۲۶)

که‌وره‌ترین نیشانه‌ی گو‌مانی باش بردن به خودا،
به‌رده‌وامبو‌وتنه له دو‌عا‌کردن،
که‌رچی وه‌لامدانه‌وه‌ت دو‌اکه‌وتو‌وه!

(۱۲۷)

پہناگہی مرؤف.....پہروہردگارہیہ تی.

***

(۱۲۸)

خودایہ، زور گریام و چہندین وردہ کاریم وت کہ ہہموویت دہزانی،
کۆمہ لئ نازارم باس کرد کہ ٹاگات لییانہ، دلّم ہہلدایہ وہ و زمانم ہاتہ
کۆ بۆت، ہیمام بۆ شانم کرد و پیم راگہ یاندیت باری سہر شانم
قوورسہ، داوام لئ کردیت خہونہ کانی ناخم بہدی بہینیت، پہ نام بۆ
ہیتای بہ ناوہ مہزنہ کانت، خودایہ بہ زووی و ہلامم بدہرہ وہ.

***

(۱۲۹)

نهو برینه ی قورئان ساپیژی دهکات،
ساپیژبوونهکە ی زۆرتین ماوه دهخایه نیت.

***

(۱۳۰)

دهترسم خودا بههۆی تاوانیکمه وه سزام بدات و،
له شهونویژ بیتبه شم بکات.
هر بۆیه وا مهزانه به ویستی خۆت ههستاویت بۆ شهونویژ،
به لکوو خودا هه لیبژاردوویت و خوشیده ویت.

***

(۱۳۱)

﴿إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا﴾

واته: هانا و هاواری برد بؤ په‌روه‌ردگاری به په‌نهانی.
ئیبنو ته‌یمیه ده‌فرمویت:
دوعاکردن به په‌نهانی به‌ئه‌ده‌بتره،
چونکه لای پادشاکان ده‌نگ به‌رز ناکریته‌وه.

***

(۱۳۲)

﴿وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾

براکانی یوسف وتیان: بینگومان پاریزگاری لی ده‌که‌ین و ناگامان لینی ده‌بیت.

﴿فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا﴾^ط

که‌واته خوا چاکترین پاریزه‌ره!

ئه‌وان یوسفیان ون کرد و خودا پاراستی،
متمانته به خودا هه‌بیت و، ئاسووده به.

(۱۳۳)

قه‌ره‌بووی خودا،
ئه‌و تالییه‌ت بیر ده‌باته‌وه که چه‌شتووته....

***

(۱۳۴)

- ئه‌و ده‌مه‌ی هیج په‌نایه‌ک شک نابهم، به‌ره‌و کوی بچم؟
- به‌ره‌و لای خودا!

***

(۱۳۵)

﴿وَأَبْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ﴾

واته: چاوه‌کانی سپی هه‌لگه‌را و ئاوی سپی تیزا و بینینی نه‌ما له ئاخ و داخ و خه‌فه‌ت و ئیئشدا، هه‌ر خه‌م و په‌ژاره‌ی خۆی ده‌خواره‌وه.

هه‌تا باسی ئازاره‌کانمان نه‌که‌ین،

که‌س پێی نازانیت،

لی خودا ئاگای له ئازاره‌کانت،

گه‌رچی بێده‌نگیش بیت!

***

(۱۳۶)

بۆ به‌ختی ده‌گریا،

میهری خودا پ‌ژا به‌سه‌ریدا،

ده‌ستی کرده‌وه گریان،

به‌هۆی ئه‌وه‌ی گومانی خراپی به‌خودا بردووه!

(۱۳۷)

نه خۆش دهکه ویت، چونکه دهیه ویت لیت خۆش بیت.
تووشی به لا ده بیت، چونکه دهیه ویت رحمت پی بکات.
تووشی خهفته ده بیت،
چونکه دهیه ویت ههست به چیژی دهروولیکردنه وه بکهیت.
هه رگیز میهری خودات لی نابریت!

***

(۱۳۸)

گه ر بینیت خه لکی له کاتی نارچه تیدا لیت دوورده که ونه وه،
بزانه خودا دهیه ویت خوی کاره کهت به پیره ببات!

- شه عراوی

(۱۳۹)

که له قورئان دابراویت،
له نوێژدا ته مبه‌لی ده‌که‌یت،
بیتۆیستیت له شه‌ونوێژ،
به‌خشینت به‌لاوه سه‌خته،
زمانت گیره بۆ یادی خودا،

ئه‌ی له چ ده‌رگایه‌که‌وه چاوه‌ڕینی ده‌روولیکردنه‌وه‌یت!

***

(۱۴۰)

بۆچی ده‌بیت چاوه‌ڕینی گرفتیک بین هه‌تا بمانگه‌ڕینیته‌وه بۆ لای؟
یان به‌لایه‌ک ناوی ئه‌ومان بیربخاته‌وه؟
یان به‌ ڕووداویک بگه‌ڕیننه‌وه بۆ مزگه‌وت؟
ئه‌ری خودا شایسته‌ی ئه‌وه نییه،
به‌بێ به‌لا و نا‌ره‌حه‌تییه‌کان، ملکه‌چی بین و په‌نای بۆ ببه‌ین!

***

(۱۴۱)

دوودل مه‌به،
خوډا قه‌ره‌بووی هه‌موویت بۆ ده‌کاته‌وه،
چونکه له ده‌می‌کدا رازی بوویت که رازی‌بوون تێیدا ئاسان نه‌بوو.

***

(۱۴۲)

خوډایه،
کۆشش ده‌که‌م بۆ ئه‌وه‌ی پیس و خراپ نه‌بم،
هه‌ولده‌ده‌م بچمه‌ ریزی که‌سه چاکه‌کانه‌وه،
یارمه‌تیم بده!

***

(۱۴۳)

به شه رمه وه نهینیه کانمان له خه لکی سهر زهوی ده شارینه وه،
دواتر به یه قینه وه بۆ ئاسمانی باس ده کهین!

***

(۱۴۴)

که خودا ویستی لیبوو خراپه یه کت لی دوور بخاته وه،
وات لی ده کات خراپه که نه بینیت،
یان وا له خراپه که ده کات پئی تو نه زانیت،
یان واتان لی ده کات به یه ک بگهن و له یه کتری جیا بینه وه،
به بی ئه وهی خراپه که زیانت پی بگه یه نیت!

***

(۱۴۵)

خه یالی ئه وه بکه،
خودا ته ماشات بکات و ببینیت،
قالی به ساریژکردنی برینی که سه کانه وه،
له ده می کدا له هه مووان زیاتر بریندارتریت!
وه لاهی، خودا ساریژی هه موو برینه کانت ده کات و پازیت ده کات.

***

(۱۴۶)

نه كهس هه سوودی پین بردووم،
نه چاویان لئ داوم،
هه موو شته كه ئه وهیه،
كه مته رخه مم له یادی خودا و،
پوچوومه له تاواندا.

***

(۱۴۷)

خودا،
هه موو گرفته كانت دهگۆریت بۆ چاره سهه،
هه موو ئاواته كانت دهگۆریت بۆ حه قیقهت،
هه موو خه ونه كانت دهكاته راستی،
هه موو ئه سرینه كانت دهگۆریت بۆ زه رده خه نه...

***

(۱۴۸)

ئه‌و دهمه‌ی زانیم خوډا بیسه‌ری رازه‌کانمه،
گریام!

***

(۱۴۹)

له سکی نه‌ه‌نگدا هیوایه‌ک هه‌بوو،
ئه‌ی تو بۆ بی‌هیوایت؟!

***

(۱۵۰)

به سه رسورمانه وه ته ماشای ئه و دیمه نه م ده کرد،
که تئیدا هه ولی تیرۆرکردنی عائیز قهره نی دهریت له فلیپین.
چۆن که سه که له دووری یه ک مه تره وه،
شه ش فیشه ک دهنیت به شیخه وه، به بن ئه وه ی هیچ به ربه ستیک له
نیوانیاندا هه بیت، ته قه که ره که ش که سیکی لیته اتوو دیاره، به لام دواتر
شیخ به ساغ و سه لامه تی، له و پروداوه، رزگاری ده بیت!

له یادمه چۆن یه ک فیشه ک، له دووره وه،
ژیانی چۆن که نه دیی به کۆتا هینا،
له ده میکدا ترۆمبیله که ی ده جولا و پاسه وانه کانیشی له ده ووری بوون!

ئه م پروداوه وانه یه کی ته واوه، به لکوو کتیبیکه و له چه ندین به ش
پیکه اتوه له واتای ناوی خودا (الحفیظ)(پاریزه ر)!

- عه لی جابر فه یفی

(۱۵۱)

به گریانه‌وه ده‌چپته خزمه‌تی و،
به ئارامی و رازیبونه‌وه ده‌گه‌پیتته‌وه،
چونکه ئه‌و خودایه.

***

(۱۵۲)

به پیتشنویژی مزگه‌وته‌کان بلین،
زۆر له سوچه‌دا بمیننه‌وه،
دل‌ه‌کانمان ماندوون و قسه‌مان زۆره له‌گه‌ل خودادا!

***

(۱۵۳)

گەر له دلتدا چلیک پووکایه‌وه،
سبه‌ینی خودا له جینگه‌یدا دارستانیک ده‌پوینیت،
ئارام به!

***

(۱۵۴)

گەر له هه‌موو لایه‌که‌وه چاودیری خودا ده‌ورت نه‌دا،
له‌ناو ده‌چیت،
ژیان کینگه‌یه‌که پره له نه‌خۆشی و پلانگیرى و ماندوویی،
به‌بی چاودیری خوداش، ئه‌و درپدانه قوتت ده‌ده‌ن!

***

(۱۵۵)

ئه‌و ده‌مه‌ی داوای شتیگ له‌که‌سیگ ده‌که‌یت و،

ده‌لیت: باشه، به‌سه‌ر چاوم!

زۆر دلخۆشده‌بیت.

خه‌یال بکه‌ خودای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمویت:

﴿فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا﴾^ط

واته: تو له‌ژیر چاودیری ئیمه‌دایت!

***

(۱۵۶)

بئی وت ئه‌م هه‌موو دنیاییه‌ت له‌کوئی بوو؟

هیمای بۆ ئاسمان کرد و پیکه‌نی....

***

(۱۵۷)

موسای شیرەخۆره، له وپه‌ری لاوازیدابوو، نه‌خنکا!
فیرعه‌ون له وپه‌ری توانایدابوو، له نیلدا خنکا.
کاره‌کانت پاده‌ستی خودا بکه و،
ئارام به.
ته‌نها ئه‌وه دیته‌ ریت که بۆت نووسراوه.

***

(۱۵۸)

که له تیک خورما له ئاگر دوورمان دەخاتهوه،
بهخشینیش توورەییى خودا خامۆش دەکات،
پۆژوو ههفتا پاییز له ئاگر دوورمان دەخاتهوه،
دەستنوێژ دەبیتە هۆى سرینهوهى تاوانهکانمان،
چاکەیهکیش یەک به ده زیاتره،
بۆچى باوه پمان وایه بهههشت هینده دوره؟

***

(۱۵۹)

له دواى ئەوهى ههموو قورئانى پیرۆزم له بهر کرد،
دلنیا بووم له وهى ئیدی ده توانم ههموو شتیگ ئەنجام بدهم و،
سهرکه وتووش بم تینیدا،
چونکه توانیم مهزنترین کار ئەنجام بدهم!

***

(۱۶۰)

پهروه‌رینه،

وام لئ بکه چاوه‌پیتی شتیک نه‌که‌م که نایه‌ت و،
دلم وابه‌سته‌ی شتیک نه‌بیت که هی من نییه.

***

(۱۶۱)

﴿سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا﴾

له‌دوای هه‌موو پوژه سه‌خته‌کان،
پوژانیک چاوه‌پیتن پرن له ئاسوده‌یی و به‌خته‌وه‌ری،
ژیانت پر ده‌که‌ن له کامه‌رانی.
ئمه به‌لیننی خودایه.

***

(۱۶۲)

خودای گه وره ده فهرمویت: ﴿أَجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾

پیتی یائی (دعانی) سراوته وه، له ده میکدا هیچ هۆکاریکی نه حوی نییه
بۆ سپینه وهی لیره دا، هه ندی له موفه سیره کان وتوویانه:
وه لامدانه وه که هینده خیرایه پیتی کوتایی وشه که سراوته وه!

له به رانه ردا، له ئایه تی ﴿قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ﴾
وشه ی (أشکوا) ئه لیف له دوی واوه هاتوو، له ده میکدا پرسیسکان
پینگه نادهن به نووسینی ئه لیف لیره دا، موفه سیره کان پاره یه کی
نازداریان کردوو و وتوویانه: سکا لاکه ی هینده گه وره بووه، سه ری
کیشاوه بۆ ئه وهی له وشه که زیاد بکریت!

***

(۱۶۳)

گەر سته‌مت لی کراره، له پیش تۆدا سته‌م له یوسف کراره!
گەر هه‌ژاریت، له پیش تۆدا عیسا هه‌ژار که‌وتوه!
گەر شاربه‌دهر کراریت، له پیش تۆدا موحه‌مه‌د شاربه‌دهر کراره!
گەر منداله‌که‌ت خراپه، له پیش تۆدا نووح مندالی خراپی هه‌بووه!
گەر باوکیکی خراپت هه‌یه، له پیش تۆدا باوکی ئیبراهیم خراپ بووه!
گەر خیزانت لاساره، له پیش تۆدا خیزانی لوط لاسار بووه!
گەر میرده‌که‌ت خراپه‌کاره، له پیش تۆدا میردی ئاسیا خراپه‌کاربووه!
له پیش تۆدا خودا ئه‌مانه‌ی تاقیکردووه‌ته‌وه،
بۆ ئه‌وه‌ی بزانیته‌ دونه‌یا شوینی تاقیکردنه‌وه‌یه و،
له پۆژی دواییدا هه‌مووان تاک تاک ده‌چنه‌وه به‌رده‌م خودا،
مه‌هیله‌ هه‌یج که‌سیک له نیوان خۆت و خودادا بوه‌ستیت!

***

(۱۶۴)

﴿وَإِذَا مَرَضْتُ فَبِهِ يَشْفِينِ﴾

خودا شیفابه خشه،

به بی هۆکار شیفات دەدات،

به لاوازترین هۆکار شیفات دەدات،

به نامۆترین هۆکار شیفات دەدات،

به شتیک شیفات دەدات که به هۆکاری نازانیت،

به بی هۆکار شیفات دەدات!

***

(۱۶۵)

ئه‌و دهمه‌ی هه‌ستت کرد ژیانته له مه‌ترسیدایه،
یان نه‌خۆشی هه‌په‌شه له ته‌ندروستیت ده‌کات،
یان سه‌روه‌ته‌که‌ت نزیکه له له‌ده‌ستدان،
یان نزیکه خۆت له‌ده‌ست بده‌یت و وێڵ و گومرا بیت،
ئه‌وا پێویستت به‌وه‌یه بزانیته یه‌کیک له ناوه‌کانی خودا (الحفیظ)ه،
پێویسته له‌سه‌رت ئیمانته به‌و ناوه مه‌زنه نوێ بکه‌یته‌وه،
ئێستا کاتیکی گونجاوه بۆ ئه‌وه‌ی له‌و ناوه رابمێنیت و،
بیری لی بکه‌یته‌وه.

***

(۱۶۶)

ئو دهمه‌ی خودا ویستی یوسف له زیندان ده‌ربکات،
دیواری زیندانه‌که‌ی نه‌پووخان،
فه‌رمانی نه‌کرد فریشته‌یه‌ک پ‌ووحی سته‌مکاره‌کان ب‌کیشیت،
فه‌رمانی نه‌کرد هه‌وره‌بروسکه قوفله‌که ب‌کاته‌وه،
ته‌ن‌ها وایکرد پاشا خه‌ونیک ببینیت،
ببیته هۆکاریکی شاراوه و، یوسف سوودی لئ وه‌ربگریت و،
له زیندان پ‌زگاری بیت!

***

(۱۶۷)

تُو دهمه‌ی خودا ده‌یه‌ویت بزانت،
خودا له‌سه‌رووی عه‌رشه‌وه‌یه،
به‌همان شیوه‌ ده‌یه‌ویت بزانت،
که له‌شاده‌ماری دلت نزیکتره‌ لیته‌وه!
﴿وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ﴾

خودا

بیسه‌ری گفته‌کانته،

بینه‌ری ره‌فتاره‌کانته و،

هیچ شتیکیشی لی‌شاراوه‌ نییه!

***

(۱۶۸)

﴿فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾

واته: ئینجا ئادهم چهند وته یه کی له پهروه ردگاریه وه وهرگرت، نه ویش لئی گیرا کرد، به راستی هر نه و گیرا که ری میهره بانه.

ته نانهت له دواى نه جامدانی تاوانیش،

به خششی خودات لی نابریت.

له دواى تاوان،

له ناخته وه گویت له دهنگی ته وبه ده بیت!

***

(۱۶۹)

ئەو دەمەى دەستەوسانى لە باسکردنى خەمەكانت،
نازانىت چۆن نارەحەتییەكانت باس بكەیت،
ئەوا بلى،

﴿رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ﴾

پەروەردگارا، بەراستى تۆ دەزانى بە هەرچى دەیشارینهوه و هەرچى
دەرى دەبىن!

***

(۱۷۰)

گەر بەندە وتى: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

خودا دەفەرمویت: بەندەكەم سوپاس و ستایشى كردم.
دەزانىت چەندى سوپاسى كەسەكان دەكەین،
بەلام نە هەستى پەن دەكەن، نە پىزانىيان هەیه بۆى،
هەر بۆیه قال بە بە سوپاس و ستایشکردنى خوداوه!

***

(۱۷۱)

﴿أَتَى مَسْنَى الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ﴾

واته: به‌راستی دووچارى زیان و ئازار و نه‌خۆشى بوومه،
تۆش میهره‌بانترینی میهره‌بانانیت.

ئهو دهمه‌ی له قولایی ناره‌حه‌تی و ئازاردایت،
ئهو دهمه‌ی ژیان له‌سه‌رت قورس بووه،
ئایا ده‌توانیت به‌ته‌واوی یه‌قینه‌وه‌ بلیی،
په‌روه‌رینم میهره‌بانترینی میهره‌بانانه!
گه‌ر به‌و شیوه‌ بیت،

مژده‌ت لێ بیت به‌وه‌ی خودا به‌م نزیکانه‌ ده‌رووت لێ ده‌کاته‌وه!

***

(۱۷۲)

﴿وَوَظَّنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ﴾

واته: زانییان هیچ په‌ناگه‌یه‌ک نییه له سزای خوا، مه‌گه‌ر په‌نای خوی.

له‌وه‌یه بیزاریت هینده باسی خه‌مه‌کانت بۆ هاوړیکانت کردبیت،

له‌وه‌یه په‌یت به‌وه بردبیت، که هیچیان بۆ نا‌کرځ بۆت.

ئیس‌تا کاتی ئه‌وه‌یه خه‌مه‌کانت بۆ خودا باس بکه‌یت،

کاتی ئه‌وه‌یه په‌نا ببه‌یته تاکه په‌ناگه‌ت،

کاتی ئه‌وه‌یه دوعا بکه‌یت!

***

(۱۷۳)

﴿قَدَعَا رَبَّهُ رَأَى أَنِّي مَغْلُوبٌ فَأَنْتَصِرُ﴾

نوح هاواری کرده په‌روه‌ردگاری و وتی:
به‌راستی بیده‌سه‌لاتم ده‌ی تو یارمه‌تیم بده.

له‌وه‌یه چاره‌سه‌ری گرفته‌کانت،
به‌مه‌حال و دوور و سه‌خت بزانت،
به‌لام له‌حقیقه‌تدا تنها دوعاگردن له‌نیوانتاندایه!

***

(۱۷۴)

گومانی باش به‌حاجیانی مالی خودا ده‌به‌ن،
داوای دوعای خیریان لی ده‌که‌ن،
به‌خته‌وه‌ری بۆ ئه‌و که‌سه‌ی،
گومانی باش به‌خودای حاجییان ده‌بات و، داوا له‌و ده‌کات!

(۱۷۵)

ئەو دەمەى ھەلە بەرانبەر كەسەك دەكەين،
شەرم لە بېنېنى دەكەين و،
خۆمانى لى دەشارىنەو.
ئەو تەنھا خۇدايە لەدوای ئەنجامدانى تاوان و ھەلە،
بە گەرانەو ەت دلخۆشە،
دلخۆشە بە تەوبەكردنت و،
پېشوازىت لى دەكات.

***

(۱۷۶)

﴿وَلَا تَأْتِسُوا مِنَ رُوحِ اللَّهِ﴾

واتە: لە سۆزو مېھرەبانى خۇدا نائومىد مەبن.

خەمەكانت، بە بلاوكردنەو ەى گەشېينى چارە بكە،
يەعقوب زۆر خەمبار بوو،
لى ھەر متمانەى بە خۇداى خۆى ھەبوو،
باسى بەھىوابوون و متمانەبوونى بە خۇدا دەكرد!

(۱۷۷)

﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ﴾

واته: جا ئه‌وه‌ی له خوا بترسیت و پارێزکار بیت، ئه‌وه خوا ده‌رووی
لی ده‌کاته‌وه، له شوینیکه‌وه پزق و پۆزی پێ ده‌به‌خشیت که حسابی
بۆ نه‌کردبیت و خۆی پێی نازانیت.

ته‌قوای خودا، سوودی بۆ دنیا و قیامه‌ت ده‌بیت،
دوورکه‌وتنه‌وه‌ت له حه‌رامکراوه‌کان له‌به‌ر خودا،
هۆکاریکه بۆ ئه‌وه‌ی خودا ده‌رووی خیرت لی بکاته‌وه،
له هه‌موو نا‌په‌چه‌تییه‌ک پزگارت بکات،
دواتر ده‌رگایه‌که له ده‌رگا‌کانی پۆزی،
ته‌قوای خودا بازرگانیه‌که هه‌رگیز زه‌ره‌ر ناکات.

***

(۱۷۸)

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾

واته: پهروهردگارتان فهرموویه تی: ئیوه هانا و هاوار بو من بهینن؛
ئوه من دوعا و نزاتان گیرا ده کم.

که ر که سیک پیت بلن،

هرچیت پیویست بوو به خوم بلن،

زور دلخوش و بیخه م ده بیت!

خه یال بکه،

پهروهردگاری جیهانیان فهرموویه تی،

هرچیت پیویسته به من بلن و،

ته نها له ده رگای من بده!

***

(۱۷۹)

﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ رَبِّي﴾

﴿إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾

واته: ئینجا دهسته‌کانی به‌رز کرده‌وه و وتی: په‌روه‌دگار، سته‌مم له خۆم کرد، لیم ببووره و بمبه‌خشه، جا خوای میهره‌بانیش لئی خوش بوو، بیگومان نه و زاتیکی لئخۆشبوو و میهره‌بانه.

ته‌وبه‌ی کرد،

ددانی به تاوانه‌که‌یدا دانا،

داوای لئخۆشبوونی کرد،

خوداش لئی خوشبوو!

که‌واته، ته‌وبه‌ بکه و داوای لئخۆشبوونی لئ بکه،

با ته‌وبه‌که‌ت وه‌ربگریت و لئت خوش بیت.

***

(۱۸۰)

خەلكى زۆر لەوہ بىتواناترن،
زىانىكت پى بگەينن كە خودا ويستى لى نىيە!
سوودىكت پى بگەينن كە خودا ويستى لى نىيە!
ئەو كەسەى رۆزىي خۆى نادات،
لەوہ بىتواناترە رۆزىي تۆ بدات.
ئەوہى ژيانى خۆى بە دەست نىيە،
لەوہ بىتواناترە داواى ژيانى لى بگەيت.
ھەر بۆيە دلّت وابەستە بگە بە خوداوە!

***

(۱۸۱)

﴿وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ
رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾

به یاد بهینن ئەو دەمە‌ی ئیبراهیم پایه‌کانی که‌عه‌ی به‌رز ده‌کرده‌وه
له‌گه‌ل ئیسماعیلا، ده‌یانوت: په‌روه‌ردگارا، ئەم کاره‌مان لی وه‌ربگره و
له‌ پیزی چاکه‌کانماندا تو‌ماری بکه، چونکه به‌راستی تو خوایه‌کی زۆر
بیسه‌ر و زانایت.

ئەو دەمە‌ی له‌ کاری خێردا پو‌چوویت،
نزا بکه،
ساتی وه‌لامدانه‌وه‌یه.

***

(۱۸۲)

﴿لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجُونَ﴾

واته: مه‌ترسه و غه‌مت نه‌بیت بینگومان ئی‌مه‌ پرزگارت ده‌که‌ین.

خودا خۆ‌پراگرییه‌که‌ت ده‌بینیت،

دل‌شکاوی و خه‌مباریه‌که‌ت ده‌بینیت،

ده‌بینیت له‌پیتناوی ئه‌ودا خۆ‌پراگروویت،

مه‌ترسه،

خه‌مبار مه‌به،

خودای گه‌وره‌ پرزگارت ده‌کات!

***

(۱۸۳)

﴿وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ﴾

واته: ئا بهو شتويه دهسه لاتمان دا به يوسف و، جيگير و پايه دارمان
کرد له خاکی میسر دا.

خودای گه وره پیت راده گه یه نیت که،
به پیتی سهره تا کان بریار له سهر هیچ شتیک نه دهیت،
چونکه کوتایی سهر بورده یه کی تره،
خوراگری جوانترین عاقیبه تی هه یه.

ئو دهمه ی یوسف ئارامی گرت،
له بوختان بۆکردن و ژیردهسته ییه وه،
هموو میسری بۆ که وی بوو،
بوو به عه زیزی میسر!

***

(۱۸۴)

﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ﴾

واته: جا ئه‌وه‌ی له خوا بترسیت و پاریزکار بیت، ئه‌وه خوا ده‌رووی
لی ده‌کاته‌وه، له شوینیکه‌وه رزق و رۆزی پێ ده‌به‌خشیت که حسابی
بۆ نه‌کردبیت و خۆی پێی نازانیت.

گومانت وایه،

ئه‌و ده‌مه‌ی له ترسی خودا خۆت ده‌گریته‌وه له حه‌رامکراوه‌کان،

خودا وازت لی ده‌هینیت؟

باش بزانه،

خودا خۆی په‌یمانی پێ داویت که،

ده‌رگای رۆزی و خیرت بۆ ده‌کاته‌وه که خۆت چاوه‌ریت نه‌کردوه.

متمانته به خودای خۆت هه‌بیت.

***

(۱۸۵)

﴿قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ﴾

یوسف وتی: په‌روه‌ردگارم من زیندانه‌م له‌لا‌خۆشه‌ویستت‌ره‌ له‌وه‌ی‌ که‌
ئه‌وان‌ بانگم‌ ده‌که‌ن‌ بۆی.

به‌لاکانی‌ دنیا‌ سانا‌ ده‌بنه‌وه‌،

ئه‌و‌ ده‌مه‌ی‌ زیان‌ له‌ دینه‌که‌ت‌ ناده‌ن.

ئه‌وه‌ هه‌لبژیره‌ که‌ دینه‌که‌ت‌ ده‌پاریزیت،

هه‌رچه‌نده‌ ئازاریشت‌ ده‌دات،

چونکه‌ دُنیا‌ به‌ خودا،

خۆت‌ و‌ دینه‌که‌ت‌ ده‌پاریزیت.

***

(۱۸۶)

ئایا که‌سیک هه‌یه له‌سه‌ر ئەم زه‌و‌ییه‌دا،
فه‌رمانت پین بکات،

ته‌نها پشت به‌و بیه‌ستیت؟

ته‌نها داوا له‌و بکه‌یت؟

ته‌نها په‌نا بۆ ئەو بیه‌یت؟

هیچ که‌سیکی وه‌ها بوونی نییه،

چونکه‌ مرۆقه‌کان ناتوانن له‌ هه‌موو شتیکی بته‌پاریزن،

ئەوه‌ ته‌نها خودایه‌ هه‌موو ئەوانه‌ت بۆ ده‌کات.

بیرت بیته: ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا﴾

خودا، توانا و ده‌سه‌لاتی به‌سه‌ر هه‌موو شتیکی‌دا هه‌یه!

***

(۱۸۷)

﴿سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ﴾

واته: ورده ورده به رهو تیاچوون ده یانبهین له کات و شوینیکدا که
ئهوان ههستی پیناکهن و نایزان.

سوفیانی سهوری ده فهرمویت:

هر کاتیک خراپه یهک ده کهن،

خودا نیعمه تی تریان پی ده به خشیت و،

له بیریان ده باته وه داوای لیخوشبوون بکهن.

ئهو دهمه ی له سه ر تاوان به رده وام بوویت،

نیعمه تیش ده پرژا به سه رتدا و،

دل و زارت داوای لیخوشبوونیان نه ده زانی،

بزانه به ره به ره وه له ناوچوون ده چیت،

بگه پتوه بو لای خودا و داوای لیخوشبوونی لی بکه.

***

(۱۸۸)

﴿وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَبُشْرَىٰ هَذَا غُلَامٌ﴾

ئەوسا کاروانیک ھات و ئاوەھینەرەکیان نارد ئاو بەھینیت، ئەویش
چووہ سەر بیرەکە و سەتلەکە ی داھیشتە ناو بیرەکەوہ، کاتیک ھینایە
سەرەوہ لە جیاتیی ئاو یوسف ھاتە دەرەوہ، کاتیک کابرا بینی، وتی:
خەلکینە مژدە بیت ئەمە لاویکە!

ئەو دەمە ی خودا دەیەویت پزگارت بکات،
پتویستییک لە دەروونی ھەندی کەسدا دروست دەکات،
بۆ ئەوہی لە سارای نارەحتی و خەفەت پزگارت بکەن.

***

(۱۸۹)

﴿وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا﴾

واته: خوگر به له به رانبه ر به جیهینانی فه رمانی په روه ردگارته وه،
دلنیا به که تو له ژیر چاودیری ئیمه دایت.

مروڤ تپروانینه کانی کورتمه ودان،
ته نها به شیکی دیمه نه که ده بینیت،
ته نها نه وه ده بینیت که له پیش چاویه تی،
نازانیت له و دیو کیلگه وشکه که یه وه،
باخ و باخات و به هشت هه یه،
نیعمه تی نه براوه هه یه،
که ته نها نارامگران پیی ده گهن!

***

(۱۹۰)

﴿وَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَفَىٰ عَلَيَّ يٰوَسْفَىٰ﴾

واته: ئه وسای چوووه که ناریکه وه و به دهم هه ناسه ی سارد و ئه سرینه وه
وتی: ئه ی داخم بۆ یوسفی نازدار، له دلم دهرناچیت یوسفی جوان
خاس و خواناسم.

ته نها خودا ئه ندازه ی خه مه کانت ده زانیت،

ته نها خودا ده زانیت چه ندی ماندووی،

چه ندی شکاویت!

هه موو ئه وانه جه م بکه و،

له به رده م په روه ردگار تدا دایانینی.

ته نها ئه و زاته ده توانیت خه مه کانت نه هیلتیت،

دلته ساریژ بکات و،

به ئازیزانت شادته بکاته وه.

***

(۱۹۱)

ئەو دەمەى خەم و گرفت لەسەر دلت كەلەكە دەبن،
دەبىنىت تواناى هېچ كاریكت نىیه،
لە خەلكى دووربكه وه،
تەنها و تەنها لەگەل خودا به،
خوداش هەموو شتىكت بۆ باش دەكات!

***

(۱۹۲)

لەوێه هەر لەو ساتەى دوعات كرد،
خودا وەلامى داىتەوه،
بەلام هۆكارەكانت بۆ ئاسان دەكات.
ئارام به!

***

(۱۹۳)

بەردەوام بە خۆت بلى،
بەلكوو بەم كارەم بچمە بەهەشتەو،
بەلكوو بەم لىيووردنە بچمە بەهەشتەو،
بەلكوو.....
لەگەل پووداوەكانى ژيانندا بە جۆرىك مامەلە بکە،
كە لە خودا نزىكت دەكەنەو،
پاشان دەبىتە ھۆى چوونە بەهەشتت.

***

(۱۹۴)

ئاممان نەكەى لە يادى بکەيت،
كە پوژىك لە پوژان،
داواى ئەو شتانەت لە خودا دەکرد
كە ئىستا ھەتە!

***

(۱۹۵)

پیش ئه‌وه‌ی بخه‌ویت،
له‌گه‌ل خودادا زۆر قسه بکه،
داوای لیخۆشبوون بکه،
که‌میک گوی بۆ قورئان رادێره،
دلّت له پیسییه‌کانی دونیا پاک بکه‌ره‌وه،
لیپرسینه‌وه له نه‌فسی خۆت بکه،
هه‌ولبده هه‌موو ئه‌وانه ببووریت که هه‌له‌یان به‌رانبه‌رت کردووه،
ئێره شوینی مانه‌وه نییه!
دواتر به‌هه‌شتی دله‌کانت له یاد نه‌چیت،
نوێژی ویترا!

***

(۱۹۶)

خودا خوشی ده‌ویتی،
له‌نیوان به‌نده‌کانیدا هه‌لتده‌بژیریت،
بۆ ئه‌وه‌ی بچیت به‌ هانای که‌سینکه‌وه
که‌ بیتوانایه‌ و ته‌واو نار‌ه‌حه‌ت بووه.
دواتر خودا ره‌حه‌ت پێ ده‌کات وه‌ک چۆن ره‌حه‌ت پێی کرد،
ئه‌و که‌سه‌ ده‌بیتته‌ ره‌حه‌مه‌ت و به‌ره‌که‌ت بۆ تو،
هه‌ر بۆیه‌ کاری خه‌لکی راپه‌رینه،
بچۆ به‌ هانایانه‌وه،
له‌وه‌یه‌ له‌وپه‌ری پێوستیتدا، پێوستت پێی بیت!

***

(۱۹۷)

ئەم قورئانە چەندى مەزنە!
يەك سوورەت، چەندىن جار دەيخوئىتەۋە،
ھەر جارەۋ شتىكى نوئى لىۋە فىر دەبىت،
سوودىكى نوئى لى ۋەردەگرىت.
ئەم وشانە چۆن ئەم ھەموو گەنجىنە مەزنانەى لەخۇگرتوۋە!
بە خوئىندەۋە بە جۆرىك لى دەگەيت!
بە گوئىگرتن لى بە جۆرىكى تر لى دەگەيت!
بە لەبەركردنى بە جۆرىكى تر لى دەگەيت!
ئەم قورئانە چەندى سەرسورھىنەرە!
ئەم زاتەى دايبەزاندوۋە چەندى مەزنە!

***

(۱۹۸)

شەرمکردن لە سووربوونەو و،
سەرنزمکردنەو و دا نییە.
شەرمکردن ئەو یە خودا لە سەر کاریک نە تیییت،
کە لە سەرتی حەرام کردووە.

***

(۱۹۹)

خودا تاقیت دەکاتەو بە بە لایەک،
ناتوانیت بۆ کەسی باس بکەیت،
کە سیش لە وردە کارییەکانی تی ناگات،
بۆ ئەو ی تەنھا دلت بە خوداوە پە یووەست بییت و،
تەنھا لای ئەو شەکوای حالی خۆت بکەیت.

***

(۲۰۰)

هاته لام و دهستی کرده سکالاکردن له حالی خۆی،
گومانی وابوو چاره‌یه‌کم له‌لایه‌بۆی.

پێم وت: نوێژی عه‌سر وهره‌وه،

له‌وه‌یه‌بته‌م بۆ لای زاتیک ئه‌و کاره‌ی به‌ده‌سته.

که هات، مۆله‌تم لێ وهرگرت پیکه‌وه نوێژی عه‌سر بکه‌ین،
چووینه‌ مزگه‌وت و نوێژه‌که‌مان کرد.

که هاتینه‌ دهره‌وه له‌ مزگه‌وته‌که، مالئاوا‌ییم لێی کرد!

وتی: ئه‌ی نه‌چین بۆ لای که‌سه‌که‌؟

وتم: کئ؟؟

وتی: گرفته‌که‌مت له‌ یاد چوو!

وتم: نه‌خێر، به‌لام پێش‌چه‌ند خوله‌کێک له‌ مالمی زاتیک بووین،
هه‌موو شتیکی به‌ده‌سته و، به‌سه‌ر هه‌موو شتیکی‌دا به‌توانایه.

بۆچی داوات له‌و نه‌کرد؟!

تاویک ته‌ماشای کردم، به‌ده‌م گریانه‌وه به‌ره‌و مزگه‌وته‌که‌ رویشتم و،

له‌به‌رخۆیه‌وه ده‌یوت، ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾

واته: به‌جۆریک خودایان نه‌ناسی که‌ شایسته‌ی بیته، قه‌دری خودایان
وه‌ک پێویسته‌ نه‌گرت!

(۲۰۱)

- ئەو دەمەى دەپوخىت، چى دەكەيت؟
- سوجدە دەبەم و زۆر دەگريم.
- ئايا سوجدەكەت هېچ شكاويىهكت سارپىژ دەكات؟
- لە سوجدەبردنەكەمدا، دلم ئوقره دەگرىت و،
باوەرى تەواوم دەبىت كە تەنھا خودا پرزگارم دەكات.
- جا نوژەكەت وەردەگرىت گەر بگرىت؟
- نازانم، بەلام هېندە بەسە كە دەرفەتى ئەوہى پىداوم سوجدەى بۆ
ببەم، لەم دەمانەدا تەنھا ئەوم ھەيە.

***

(۲۰۲)

خودايە،
داوات لى دەكەين برىنەكانمان سارپىژبەيت،
گەرچى شايستەش نين!

(۲۰۳)

له سوور‌ه‌تی یوسفدا س‌ی جار باسی (کراس) کراوه:
له یه‌که‌مدا هۆکاری خه‌فته،
له دووه‌مدا به‌لگه‌ی پاکیه‌تییه و،
له س‌تییه‌میشدا مژده‌ی دلخۆشییه.

ئه‌وه‌ی ئیم‌رۆ ئازارت ده‌دات،
له‌وه‌یه س‌به‌ینی هۆکاری دلخۆشیوونت بیت!

***

(۲۰۴)

رۆژانیکت به سهردا تیپه پ ده بیته،
که به ئەندازهی شاخهکان له سهرت قورسن،
نهک بۆ ئەوهی خه مبار بیته،
به لکوو بۆ ئەوهی نزیک بیته وه.

***

(۲۰۵)

خودایه دلم بیزارنه بووه له دوعاکردن،
به لام تامه زرووی وه لامدانه وه ته وه.

***

(۲۰۶)

هەر ده‌میک سووره‌تی (طه) ده‌خوینمه‌وه،
له‌ خۆم ده‌پرسیم: ده‌بیئت موسا هه‌ستی چۆن بووبیئت،
له‌و ده‌مه‌ی خودا بانگی کرد و پیتی فه‌رموو:
﴿إِنِّي أَنَا اللَّهُ﴾ ئه‌ی موسا من خودام.

"ئه‌ده‌م شه‌رقاوی"

***

(۲۰۷)

له‌یادی نه‌که‌یت که زۆر بلێیئت:
"اللهم اهد لي قلبي"
"خودایه هیدایه‌تی دلم بده‌یت"
وه‌للاهی که خودا هیدایه‌تی دلی دایت،
هه‌موو شته‌کانت له‌لا سانا ده‌بیئت.

***

(۲۰۸)

گومانت وایه پیاوچاکان بی تاوانن؟
ئوان،

تاوانهکانیان شاردهوه و ئاشکرایان نهکرد،
داوای لی خۆشبوونیان کرد و، بهردهوام نهبوون،
ددانیان به هه‌له‌ی خۆیاندا ناو، پاساویان نههینایهوه،
له‌دوای ئه‌وه‌ی خراپه‌یان کرد، کاری چاکه‌یان نه‌نجامدا.

ابن القیم

***

(۲۰۹)

﴿وَجَزَّ لَهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا﴾

له پاداشتی خۆگری و ئارامگریدا به‌هه‌شت و ئاوریشمی پین به‌خشین.
واز له ئارامگرتن مه‌هینه،
هه‌موو شته جوانه‌کان له‌دوای ئارامگرتنیکی جوانه‌وه دیت.

(۲۱۰)

دۆخت ھەرچۆنیک بوو،
گومانی باش بەخودا ببە و گەشبین بە،
نارەحەتیبەگەئى ئىستا، بە کۆتا نارەحەتى ژيانت بزانه.
زۆرىک لە مروڤهکان بەھەمان دۆخى تودا تىپەريون،
بەلام ئىستا تەنھا وەک يادگاربيەک باسى دەکەن و،
بۆتە ئەزموونىک کە بەھىزترى کردون.

***

(۲۱۱)

بۆ ئەوھى دەروونت ئارام بيت:
پشت بەخودا ببەستە و کارەکانت تەسلىمى ئەو زاتە بکە.
رازى ببە و بلئى: ئەوھى خودا دەيھىنيتە رېم، ئەوھى خىرى منى تىدايە.
گەشبىن بە و بلئى: ئەوھى ديت، لەوھى گوزەشتوھ زۆر جوانترە.
خۆت رادەستى خودا بکە و،
بلئى باشترىن ئەوھىيە کە خودا بۆمان. ديارى دەکات.

***

(۲۱۲)

خودا،

باشترین و، جوانترین و، گونجاوترینت بۆ دیاری دهکات،

ئەو دەهینیتە پیت که بۆ خۆت و ژیانت گونجاوه،

که لهوهیه ئەو شتانه لهنیو ئاواتهکانی تودا نهبن.

هه ربۆیه،

ئەو دەمەیی خولیای شتیکت ههیه،

کاری ئەو و خۆت رادهستی ئەو زاته بکه که کارساز و کاربهجییه،

دواتر به ئاسوودهیی و دلخۆشیهوه ژیانت به پریکه،

سوپاسگوزاربه له پای ئەو شتانهی ههته.

***

(۲۱۳)

خاترجه م به،

له ژیر چاودیری خودادا ژیانت به پریوه دهچیت،

ئەمە بانگه شه نییه بۆ پشت دانهوه و وازهینان له هۆکارهکان،

به لکوو بۆ ئەوهیه واز له دوودلی بهینیت و ئارام بیت.

(۲۱۴)

شیخ شه‌عراوی ده‌لیت:
دووربکه‌وه له‌وانه‌ی رقت لییانه،
موجامه‌له‌ی درۆینه‌ی که‌س مه‌که،
له‌به‌ر شه‌رمکردن رازی مه‌به،
خودا ئه‌و نه‌فسه‌ی په‌ن نه‌به‌خشیویت، بۆ ئه‌وه‌ی سزای بده‌یت.

***

(۲۱۵)

ده‌ستت شل بکه بۆ به‌خشین،
بۆ ئه‌وه‌ی په‌تی نار‌ه‌حه‌تیه‌کان له‌سه‌ر شانت شل ببیت،
بزانه پتووستیت بۆ به‌خشین،
زۆر زیاتره له‌و که‌سه‌ی پتووستیت ده‌به‌خشیت!

ابن القیم

***

(۲۱۶)

لیت ده‌پرسن جوانی له‌کوی ببینه‌وه؟
پتیا بلی: له‌دلی ئه‌و که‌سانه‌ی شه‌رم له‌خودا ده‌که‌ن.

***

(۲۱۷)

که‌ر خودا پیزی لیتاوت به‌وه‌ی بی پتو‌یستیت له‌خه‌لکی،
ناوی خۆت له‌لیستی زه‌نگینه‌کانی جیهاندا تۆماربکه،
که‌رچی خواردنی ئه‌و پۆژه‌شت نه‌بوو!

***

(۲۱۸)

ئه‌ده‌م شه‌رقاوی ده‌لیت:
په‌نا ده‌گرم به‌خودا له‌وه‌ی بی ئومیدبووم،
به‌لام وه‌للاهی پۆژه‌کان سه‌ختن.

(۲۱۹)

ئەو دەمەى لە ئازارەكانمان رادەمىنين،
بۆمان دەردەكەويت خراپترین شتەكان لەگەل خەلكيدا هاتۆتە پیمان،
جوانترینەكانیش لەگەل خودادا بوو.
بەلام بەردەوام لە خەلكى نزیك دەبینەوه و لەخودا دووردهكەوینەوه.

لەلای خەلكى بەدوای چاره‌دا دەگه‌پیین و،
لەبیرمان كردوه دكتورى حەقىقى لە ئاسمانه!
لەلای خەلكى بەدوای پۆزیدا دەگه‌پیین و،
لەبیرمان كردوه پۆزیدەر لە ئاسمانه!

پەنا بۆ خەلكى دەبه‌ین و،
لەبیرمان كردوه پارێزەرمان لە ئاسمانه!
داوا لە خەلكى دەكەین و،
لەبیرمان كردوه بەخشەر لە ئاسمانه!

هەمیشه خەلكەكان شەرمەزارمان دەكەن،
چ كاتیک خودا شەرمەزاری كردوین؟

﴿وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى﴾

له نایندهدا پهروهردگارت ئهوهنده ناز و نيعمهتت پي ده به خشيت،
که زور پي پازي ده بيت.

گەر سته مت لیکراوه، له پیش تۆدا سته م له یوسف کراوه!
 گەر هه ژاریت، له پیش تۆدا عیسا هه ژار که وتوه!
 گەر شاربه ده ر کراویت، له پیش تۆدا موحه ممه د شاربه ده ر کراوه!
 گەر منداله که ت خراپه، له پیش تۆدا نوح مندالی خراپی هه بووه!
 گەر باوکیکی خراپت هه یه، له پیش تۆدا باوکی ئیبراهیم خراپبووه!
 گەر خیزانت لاساره، له پیش تۆدا خیزانی لوط لاساربووه!
 گەر میرده که ت خراپه کاره، له پیش تۆدا میردی ئاسیا خراپه کاربووه!
 له پیش تۆدا خودا ئه مانه ی تاقیکردۆته وه،
 بۆ ئه وه ی بزانی ت دنیا شوینی تاقیکردنه وه یه و،
 له پۆژی دوایدا هه مووان تاک تاک ده چنه وه به رده م خودا،
 مه هیله هه یچ که سیک له نیوان خۆت و خودادا بوه ستیت!

Bakhtiary Bookshop

ktebxanay baxtiary

07505000122

به ختیاری

3500 IQD